

Offentliggjort på hjemmeside V.dk d. 11. juni 2024

Kontantoverførsler i familieforhold Lån eller gave?[©]

*Advokat (L) Bodil Christiansen,
Advokatfirmaet Tommy V. Christiansens Efterflg.*

Cand. jur. et merc.(R) Tommy V. Christiansen

www.V.dk

Den skattemæssige behandling af formueoverførsler i familieforhold er en tilbagevendende problemstilling i skattepraksis. I nogle sager er hovedspørgsmålet, om en kontantoverførsel skal anses som en gave eller et lån.

Formueoverførsler mellem familiemedlemmer som en gave eller alternativt som et udlån på lempelige vilkår er et velkendt fænomen - også hos skattemyndighederne.

Overførsel af formue giver anledning til en række problemstillinger knyttet til overførselens nærmere indhold.

For overdragelse af aktiver – f.eks. en fast ejendom eller aktier - er hovedspørgsmålet ofte, hvordan aktivet skal værdiansættes, og – hvis der sker overdragelse med skattemæssig succession – hvordan den latente skattegæld på aktivet skal værdiansættes. Andre problemstillinger kan dreje sig om fastlæggelse af, hvad der nærmere er overdraget, og hvornår aktivet er overdraget.

For overførelse af kontante midler foreligger fra tid til anden spørgsmålet om, hvorvidt overførelsen er udtryk for en gave eller et udlån, og i sidstnævnte tilfælde, hvad der er vilkårene for udlånet.

Offentliggjort på hjemmeside V.dk d. 11. juni 2024

Skriftlig dokumentation

I den bedste af alle verdener har familiemedlemmerne oprettet og underskrevet en skriftlig, dateret aftale om formueoverførelsen og vilkårene herfor. Den meget forsigtige familie vil måske oveni have sikret sig yderligere dokumentation for dokumenternes ægthed og datering samt underskriverens habilitet ved at få den skriftlige aftale vitterlighedspåtegnet af to gode vidner, som i de næste mange år frem må forventes at kunne bekræfte disse forhold.

Navnlig for kontante overførsler viser praksis imidlertid, at de faktiske forhold i nogle tilfælde ligger et stykke væk fra proceduren i ”den bedste af alle verdener”.

Tvivl om vurderingen

Det er selvsagt problematisk, hvis der efterfølgende opstår tvivl om, hvorvidt en kontant overførsel var udtryk for en gave eller et udlån.

Det gælder både og måske navnlig i forhold til retsstillingen for modtageren og andre interessenter, f.eks. andre arvinger, og hvor der kan være modsatrettede interesser ved vurderingen af, om en konkret overførsel skal anses som en gave eller et lån.

Vurderingen af en overførsel som gave henholdsvis et udlån har endvidere skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser, da en gave skal skatte- eller afgiftsberigtiges. For gaver omfattet af bo- og gaveafgiftsloven, dvs. gaver indenfor den nærmeste familie, påhviler afgiften gavemodtageren, men gavegiveren hæfter solidarisk med gavemodtageren for betalingen. Skattemyndighederne kan derfor – alt afhængigt af de nærmere omstændigheder – rette et krav mod én eller begge parter om betaling af gaveafgift vedrørende gaven. Er der tale om en gave til en person udenfor den nærmeste familie, f.eks. en niece eller en søskende, skal gavemodtageren svare indkomstskat af gaven, herunder renter ved for sen betaling. Og ligger dispositionen tilbage i tid, skal der svares renter af den manglende skatte- eller afgiftsbetaling.

Offentliggjort på hjemmeside [V.dk](http://www.v.dk) d. 11. juni 2024

På denne baggrund frembyder praksis et bredt spektrum af sager, hvor interesserne i sagen kan have vidt forskellig karakter, alt efter hvad der tjener – typisk modtageren - bedst.

Er der f.eks. tale om et dødsbo, hvor én arving forud for dødsfaldet har fået overført ét eller måske flere større pengebeløb fra afdøde, kan modtageren have en interesse i, at overførslen anses som en gave, medens de øvrige arvinger har en interesse i, at overførslerne anses som et lån, som følgelig skal tilbagebetales til dødsboet med henblik på fordeling af midlerne som arv til alle arvinger.

Er der derimod tale om et dødsbo med en enkelt arving (universalarving), som ikke var afdødes nærmeste familie, men f.eks. en niece, kan niecen have en interesse i, at overførsler af større pengebeløb til hende forud for dødsfaldet anses som udlån, der skal tilbagebetales til dødsboet med henblik på en afgiftsberigtigelse af midlerne med højst op til 36,25 pct. fremfor som indkomstskattepligtige gaver, som skal beskattes med op til højeste marginale skattesats med tillæg af renter flere eller mange år tilbage i tid.

Krav til kvalifikationen

Hvor det offentlige har interesse i, om en overførsel kvalificeres som en skatte- eller afgiftspligtig gave, stilles betydelige krav til dokumentationen for, at en overførsel i familieforhold ikke var en gave, men derimod et udlån, som ikke udløste skatte- eller afgiftspligt.

En afgørelse fra Retten i Hillerød

En afgørelse fra Retten i Hillerød, offentliggjort den 27. februar 2024,¹⁾ illustrerer på klar vis de krav, der stilles for at anerkende den retsstilling, som en skatteyder påberåber sig.

¹⁾ SKM2024.113.BR

Offentliggjort på hjemmeside V.dk d. 11. juni 2024

Sagen drejede sig i korthed om en skatteyder, som i 2016 havde overført godt 220.000 kr. til sin fader.

Spørgsmålet var herefter det enkle, om de 220.000 kr. skulle anses som et lån fra sønnen til faderen - eller om beløbet skulle anses som en afgiftspligtig gave, hvilket ville udløse en gaveafgift på knap 24.000 kr.

Efter skattemyndighedernes opfattelse var der tale om en gave fra sønnen til faderen, og myndighederne havde på denne baggrund opkrævet gaveafgift vedrørende gaven hos sønnen, som hæftede for afgiftens betaling.

Faderen og sønnen forklarede om baggrunden for overførslen til faderen, at faderen havde drevet virksomhed i ejendomsbranchen i 42 år, men at virksomheden var gået ned i midten af 1980'erne, ligesom han havde tabt mange penge efter finanskrisen.

I 2016 – 2018 havde faderen etableret et samarbejde med en tidligere medarbejder om opkøb og istandsættelse af ejendomme, og faderen havde endvidere haft visse aktiviteter i ejendomsbranchen med sine to sønner.

Undervejs manglede han imidlertid midler til at klare dagen og vejen, og han fik på denne baggrund lån fra sine sønner, når han manglede penge.

Af sagen fremgår yderligere en lang række forklaringer om diverse udlæg vedrørende kørsel, køb af byggematerialer m.v., som faderen havde oppebåret i forbindelse med istandsættelse af diverse ejendomme.

Retten i Hillerøds dom

Retten i Hillerød tog ved vurderingen af sagen udgangspunkt i, at et låneforhold efter praksis: *"skal kunne dokumenteres, og at der ved lån ydet inden for et snævert interessefællesskab skal foreligge sikker og objektiv konstaterbar dokumentation for, at der er tale om et lån."*

Offentliggjort på hjemmeside V.dk d. 11. juni 2024

Om den konkrete sag tilkendegav Retten herefter, at sønnen efter en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger, herunder de afgivne forklaringer, ikke havde løftet bevisbyrden for, at der var tale om et lån, da der ikke forelå en sådan sikker og objektiv dokumentation herfor.

Retten henviste herved til flere konkrete omstændigheder, som også ses i andre lignende sager, herunder:

- At det fremlagte gældsbrev af 23. november 2016 mellem sønnen og faderen på 195.000 kr. ikke kunne tillægges betydning, da dokumentet først fremkom under behandlingen af den efterfølgende skattesag og efter, at det i første omgang var oplyst over for skattemyndighederne, at der ikke var udarbejdet skriftlige låneaftaler, og videre,
- at de overførte beløb ikke stemte overens med det i gældsbrevet angivne lånebeløb.
- At det talte imod, at der forelå et reelt gældsforhold, at der bl.a. ikke forelå oplysninger om, at faderen skulle have afdraget på lånet, og i denne forbindelse videre, at der ifølge gældsbrevet ikke var aftalt afdrag eller indfrielsesdato.

På denne baggrund måtte sønnens overførsler af de i alt godt 220.000 kr. til faderen efter rettens opfattelse anses som en afgiftspligtig gave.

Da en gavegiver efter loven hæfter solidarisk med gavemodtageren for afgiftens betaling, blev skattemyndighedernes krav mod sønnen om betaling af en gaveafgift på knap 24.000 kr. vedrørende gaven fastholdt.

Overholdelse af formalia

Der stilles i skattelovgivningen ikke krav om skriftlighed vedrørende dispositioner mellem skatteydere.

Offentliggjort på hjemmeside [V.dk](http://www.v.dk) d. 11. juni 2024

Men for alle dispositioner og i særdeleshed for dispositioner mellem nærtstående skatteydere, herunder f.eks. familiemedlemmer, er der god grund til at sikre klarhed og beviselighed vedrørende dispositioner af blot nogen betydning for den enkelte skatteyder.

Særligt i familieforhold og andre nære relationer må skattemyndighederne forventes at se dokumentationen efter i sømmene - og i en del tilfælde med god grund.

Lån uden afdrag

Spørgsmålet om, hvorvidt en overførsel af likvide midler skal anses som en gave eller et udlån, kan også dukke op i andre sammenhænge, herunder særligt i tilfælde, hvor låntager over en flere- eller mangeårig periode på intet tidspunkt har betalt afdrag på gælden.

Tilsvarende synspunkter kan anlægges i de tilfælde, hvor et familielån hvert år nedskrives (eftergives) med et beløb svarende til den afgiftsfri bundgrænse for gaver inden for den nærmeste familie. En sådan trafik indikerer ligeledes, at det på intet tidspunkt har været tanken i familien, at låntageren skulle tilbagebetale hele eller blot dele af gælden. Særligt i disse tilfælde er der efter min opfattelse risiko for, at skattemyndighederne anser det oprindelige lån som en gave ydet på tidspunktet for långivningen, således at der udløses den heraf følgende gaveafgift af lånebeløbet i sin helhed på långivningstidspunktet.

— 0 —